

## **CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ**

SEKRETARIAT  
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04  
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24  
00 - 503 W A R S Z A W A  
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: [sekretariat@cbos.pl](mailto:sekretariat@cbos.pl)

BS/120/2006

### **POZIOM SATYSFAKCJI ŻYCIOWEJ POLAKÓW, WĘGRÓW, GRUZINÓW I UKRAIŃCÓW**

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH  
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA



Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku  
28 września 2005 roku

Z naszych wieloletnich badań wynika, że samopoczucie Polaków systematycznie się poprawia, a ich zadowolenie z poszczególnych aspektów codziennego życia w większości przypadków z roku na rok wzrasta<sup>1</sup>. Przemiany społeczne, polityczne i gospodarcze zachodzące po 1989 roku, pomimo różnych ograniczeń, niewątpliwie korzystnie wpływają na poziom satysfakcji życiowej Polaków. Pozostaje więc pytanie, jak obecny stan życiowego zadowolenia mieszkańców naszego kraju prezentuje się na tle innych państw postsocjalistycznych, będących na różnych etapach procesu transformacji ekonomicznej i społecznej? Odpowiedź na to pytanie postaramy się odnaleźć w wynikach projektu badawczego „Social tensions; Aspiration – opportunity gap” sfinansowanego przez INTAS (International Association for the Promotion of Co-operation with Scientists from the Newly Independent States of the Former Soviet Union) z Brukseli. Badaniem tym oprócz Polski objęto Węgry, Gruzję i Ukrainę<sup>2</sup>.

### **OGÓLNE ZADOWOLENIE Z ŻYCIA**

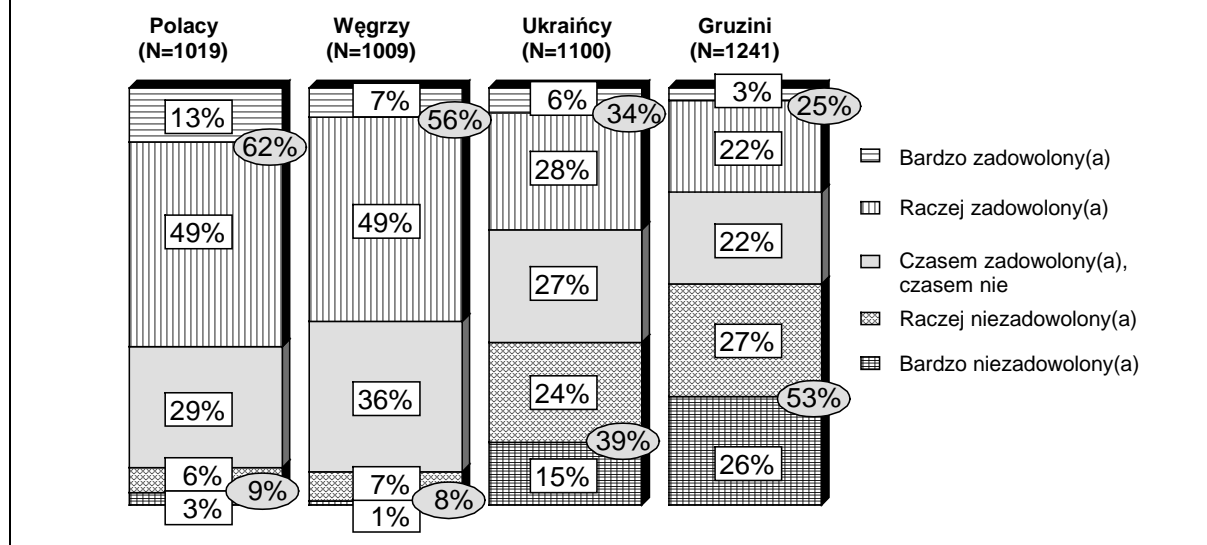
W porównaniu z mieszkańcami pozostałych analizowanych państw Polacy wyróżniają się najwyższym poziomem satysfakcji życiowej. Ogólne zadowolenie z życia wyraża ponad trzy piąte mieszkańców naszego kraju (62%). Nieco niższy (o 6 punktów) jest odsetek zadowolonych z życia Węgrów – stanowią oni 56% całej populacji węgierskiej. Zupełnie odmienny poziom w tym względzie prezentują mieszkańcy Ukrainy i Gruzji – w tych krajach przeważają osoby niezadowolone z życia. Zadowolenie deklarują tylko co trzeci Ukraińiec oraz co czwarty Gruzin.

---

<sup>1</sup> Zob. m.in. komunikat CBOS „Poziom satysfakcji życiowej Polaków w latach 1994-2005”, styczeń 2006.

<sup>2</sup> Badania przeprowadzono w 2005 roku. Brały w nich udział następujące ośrodki badawcze: GORBI, Gruzja; SOCIS, Ukraina; TÁRKI, Węgry oraz CBOS, Polska. INTAS grant: 04-79-7323.

RYS. 1. W JAKIM STOPNIU JEST PAN(I) ZADOWOLONY(A) OGÓLNIEM Z CAŁEGO ŻYCIA?



Ponad połowa mieszkańców Gruzji (53%) przyznaje, że nie jest zadowolona ze swojego życia, w tym co czwarty (26%) stwierdza nawet wyraźne niezadowolenie. Brak satysfakcji z własnej egzystencji przeważa również wśród mieszkańców Ukrainy. Co czwarty badany z tego kraju (24%) przyznaje, że raczej nie jest zadowolony ze swojego życia, a niemal co siódmy (15%) wyraża w tym kontekście skrajną dyssatisfakcję. Zupełnie inaczej jest na Węgrzech i w Polsce, gdzie poziom ocen negatywnych nie przekracza 10%, przy czym jedynie sporadycznie wyrażane jest skrajne niezadowolenie z życia.

#### POZIOM SATYSFAKЦИИ Z POSZCZEGÓLNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA

Jeżeli chodzi o hierarchię czynników, które przynoszą najwięcej satysfakcji z życia, to we wszystkich omawianych krajach jest ona bardzo zbliżona. Zarówno Polacy, jak i Ukraińcy, Węgrzy oraz Gruzini za najbardziej satysfakcjonujące uznają życie rodzinne. Zadowoleni są przede wszystkim ze swoich dzieci, a w następnej kolejności również ze swojego małżeństwa. Większych kontrowersji nie budzi też miejsce zamieszkania obywateli omawianych państw. We wszystkich grupach, wyróżnionych ze względu na narodowość respondentów, plasuje się ono na trzeciej pozycji wśród najbardziej satysfakcjonujących aspektów życia.

Najmniej zadowolający dla mieszkańców krajów objętych badaniem jest przede wszystkim poziom uzyskiwanych przez nich zarobków. Wszyscy są stosunkowo mało optymistyczni w przewidywaniu swojej przyszłości.

CBOS

RYS. 2. HIERARCHIA ZADOWOLENIA Z POSZCZEGÓLNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA

**POLACY**

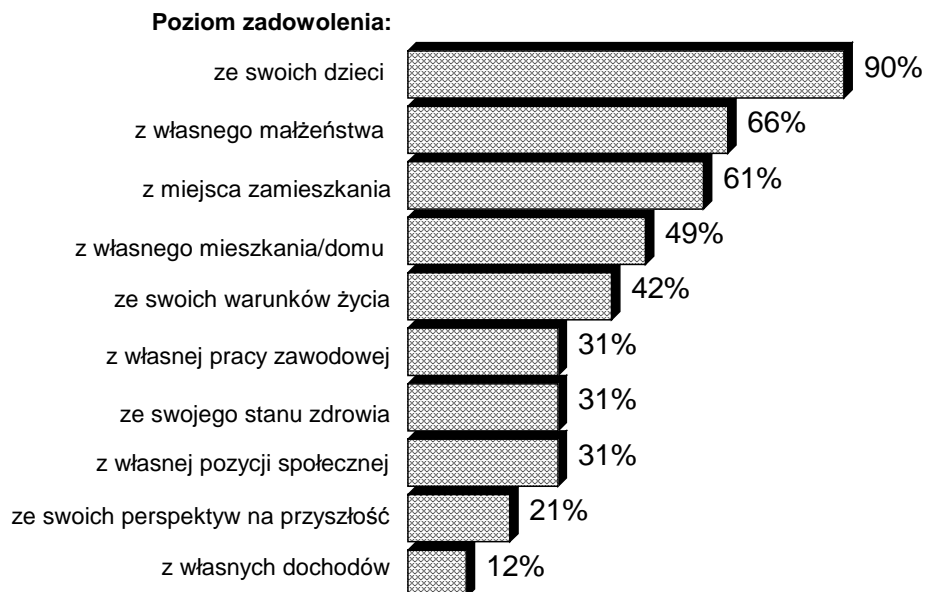


**WĘGRZY**



RYS. 2 (cd.). **HIERARCHIA ZADOWOLENIA Z POSZCZEGÓLNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA**

**UKRAIŃCY**



**GRUZINI**



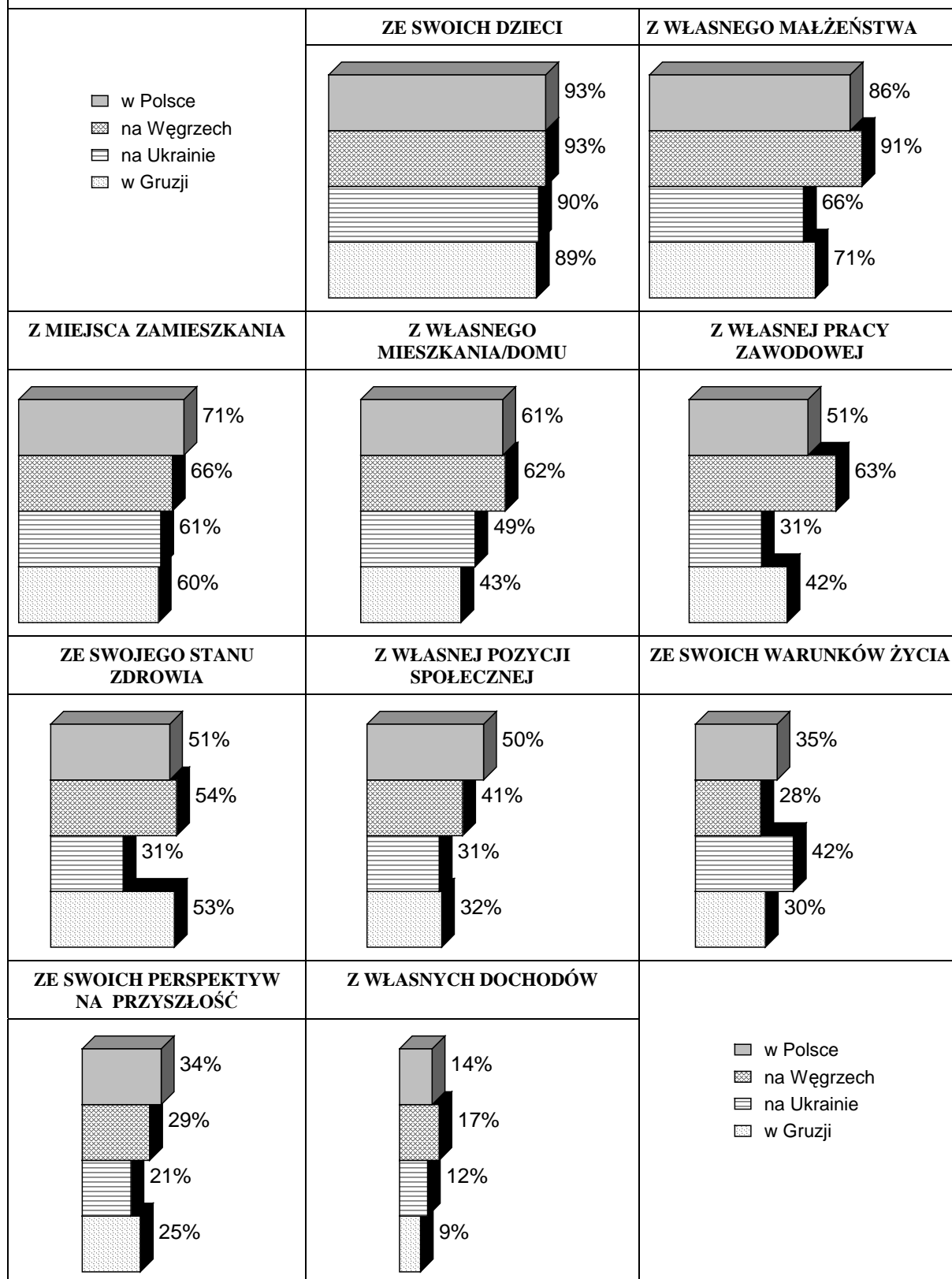
Wprawdzie hierarchia poszczególnych aspektów życia uważanych przez respondentów za zadowalające jest podobna we wszystkich czterech analizowanych krajach, jednak poziom tego zadowolenia jest w nich zdecydowanie różny. Podobnie jak w ogólnym – całościowym zadowoleniu z życia, również w jego poszczególnych sferach poziom satysfakcji jest stosunkowo najwyższy wśród Polaków i Węgrów – zwłaszcza jeśli chodzi o takie kwestie, jak: zadowolenie z własnego małżeństwa, z posiadanego mieszkania lub domu, z pracy zawodowej oraz zajmowanej pozycji społecznej. Mieszkańcy Polski i Węgier również nieco bardziej optymistycznie niż Ukraińcy i Gruzini zapatrują się na przyszłość, wykazują też minimalnie większe zadowolenie z uzyskiwanych dochodów.

Polacy wyróżniają się na tle pozostałych państw, w tym Węgier, głównie poziomem zadowolenia z miejsca, w którym mieszkają, jak również z zajmowanej przez siebie pozycji społecznej. Stosunkowo najlepiej też oceniają swoje perspektywy na przyszłość. Węgrzy natomiast wykazują najwyższą wśród omawianych państw satysfakcję z własnego małżeństwa, z pracy zawodowej, a także z uzyskiwanych dochodów. Tak samo często jak Polacy wyrażają zadowolenie z własnego mieszkania bądź domu.

Ukraińcy dominują jedynie w ocenie ogólnie pojmowanych warunków życia, natomiast zdecydowanie najgorzej wypadają na tle innych, zwłaszcza Polski i Węgier, pod względem poziomu satysfakcji małżeńskiej i zawodowej. Najniższe jest również ich zadowolenie ze stanu zdrowia, najgorzej oceniają swoje perspektywy na przyszłość, są także najbardziej krytyczni w ocenie sposobu postępowania władz państwowych wobec obywateli.

Gruzini nie wyróżniają się szczególną satysfakcją w żadnej z analizowanych sfer życia. Na poziomie zbliżonym do pozostałych państw jest wyrażane przez nich zadowolenie z własnych dzieci oraz ze stanu zdrowia. W innych aspektach poziom prezentowanej przez nich satysfakcji jest zbliżony do wyrażanego przez mieszkańców Ukrainy. Wprawdzie w przypadku niektórych elementów, takich jak zadowolenie z małżeństwa, pracy zawodowej, z perspektyw na przyszłość czy pozycji społecznej jest on nieco wyższy niż wśród Ukraińców, jednak ciągle daleki od wyrażanego przez Polaków czy Węgrów.

RYS. 3. POZIOM SATYSFAKCJI Z POSZCZEGÓLNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA







Mimo iż Polacy we własnym przekonaniu oraz w ocenie innych uważani są raczej za malkontentów niż za zadowolonych z życia, badania porównawcze w wybranych krajach postsocjalistycznych wskazują, że opinie te nie do końca są prawdziwe. Ogólny poziom satysfakcji życiowej w Polsce jest nieco wyższy niż na Węgrzech, natomiast zupełnie nieporównywalny z wyrażanym przez Ukraińców czy Gruzinów. Analiza zadowolenia z poszczególnych aspektów życia w większości przypadków również potwierdza tę tezę. Można więc stwierdzić, iż poziom satysfakcji życiowej obywateli państw postsocjalistycznych w dużej mierze jest uzależniony od stopnia rozwoju demokracji wolnorynkowej w tych krajach oraz od poziomu społecznej stabilizacji w nich panującej.

Opracował  
Rafał BOGUSZEWSKI

## A N E K S

### Zadowolenie z poszczególnych aspektów życia – szczegółowe rozkłady odpowiedzi dla czterech państw

	W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony(a) ze swoich dzieci?				
	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Czasem zadowolony(a), czasem nie	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)
	w procentach				
<b>Polacy</b> (N=713)	71	22	<b>4</b>	2	1
	<b>93</b>			<b>3</b>	
<b>Węgrzy</b> (N=762)	59	34	<b>6</b>	1	0
	<b>93</b>			<b>1</b>	
<b>Gruzini</b> (N=1040)	67	23	<b>2</b>	3	5
	<b>90</b>			<b>8</b>	
<b>Ukraińcy</b> (N=996)	57	31	<b>7</b>	3	2
	<b>89</b>			<b>5</b>	

	W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony(a) ze swojego małżeństwa?				
	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Czasem zadowolony(a), czasem nie	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)
	w procentach				
<b>Węgrzy</b> (N=592)	51	40	<b>6</b>	2	1
	<b>91</b>			<b>3</b>	
<b>Polacy</b> (N=637)	57	29	<b>8</b>	3	3
	<b>86</b>			<b>6</b>	
<b>Gruzini</b> (N=1260)	36	35	<b>9</b>	11	9
	<b>71</b>			<b>20</b>	
<b>Ukraińcy</b> (N=1117)	36	30	<b>13</b>	9	12
	<b>66</b>			<b>21</b>	

	W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony(a) ze swojego miejsca zamieszkania?				
	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Czasem zadowolony(a), czasem nie	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)
	w procentach				
<b>Polacy</b> (N=1024)	24	47	<b>18</b>	8	3
	<b>71</b>			<b>11</b>	
<b>Węgrzy</b> (N=1008)	15	51	<b>23</b>	8	3
	<b>66</b>			<b>11</b>	
<b>Ukraińcy</b> (N=1174)	30	31	<b>16</b>	15	8
	<b>61</b>			<b>23</b>	
<b>Gruzini</b> (N=1286)	20	40	<b>14</b>	15	11
	<b>60</b>			<b>26</b>	

	W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony(a) ze swojego mieszkania/domu?				
	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Czasem zadowolony(a), czasem nie	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)
	w procentach				
Węgrzy (N=1006)	13	49	<b>24</b>	11	3
	<b>62</b>			<b>14</b>	
<b>Polacy</b> (N=1021)	16	45	<b>24</b>	11	4
	<b>61</b>			<b>15</b>	
Ukraińcy (N=1186)	16	33	<b>17</b>	22	12
	<b>49</b>			<b>34</b>	
Gruzini (N=1293)	8	35	<b>14</b>	24	19
	<b>43</b>			<b>43</b>	

	W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony(a) ze swojej pracy zawodowej?				
	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Czasem zadowolony(a), czasem nie	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)
	w procentach				
Węgrzy (N=514)	16	47	<b>28</b>	6	3
	<b>63</b>			<b>9</b>	
<b>Polacy</b> (N=548)	14	37	<b>30</b>	11	7
	<b>51</b>			<b>18</b>	
Gruzini (N=332)	13	29	<b>8</b>	24	26
	<b>42</b>			<b>50</b>	
Ukraińcy (N=872)	10	21	<b>21</b>	23	25
	<b>31</b>			<b>48</b>	

	W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony(a) ze swojego zdrowia?				
	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Czasem zadowolony(a), czasem nie	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)
	w procentach				
Węgrzy (N=1006)	20	34	20	18	8
	<b>54</b>			<b>26</b>	
Gruzini (N=1294)	23	30	14	17	16
	<b>53</b>			<b>33</b>	
<b>Polacy</b> (N=1024)	15	36	22	16	11
	<b>51</b>			<b>27</b>	
Ukraińcy (N=1166)	8	23	22	27	20
	<b>31</b>			<b>47</b>	

	W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony(a) ze swojej pozycji społecznej?				
	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Czasem zadowolony(a), czasem nie	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)
	w procentach				
<b>Polacy</b> (N=979)	8	42	<b>35</b>	11	4
	<b>50</b>			<b>15</b>	
<b>Węgrzy</b> (N=947)	6	35	<b>38</b>	15	6
	<b>41</b>			<b>21</b>	
<b>Gruzini</b> (N=1245)	7	25	<b>22</b>	27	19
	<b>32</b>			<b>46</b>	
<b>Ukraińcy</b> (N=1086)	8	23	<b>26</b>	23	20
	<b>31</b>			<b>43</b>	

	W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony(a) ogólnie ze swoich warunków życia?				
	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Czasem zadowolony(a), czasem nie	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)
	w procentach				
<b>Ukraińcy</b> (N=1184)	11	31	<b>16</b>	25	17
	<b>42</b>			<b>42</b>	
<b>Polacy</b> (N=1023)	5	30	<b>40</b>	16	9
	<b>35</b>			<b>25</b>	
<b>Gruzini</b> (N=1297)	4	26	<b>13</b>	30	27
	<b>30</b>			<b>57</b>	
<b>Węgrzy</b> (N=1007)	3	25	<b>39</b>	23	10
	<b>28</b>			<b>33</b>	

	W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony(a) ze swoich perspektyw na przyszłość?				
	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Czasem zadowolony(a), czasem nie	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)
	w procentach				
<b>Polacy</b> (N=898)	6	28	<b>31</b>	22	13
	<b>34</b>			<b>35</b>	
<b>Węgrzy</b> (N=961)	3	26	<b>38</b>	26	7
	<b>29</b>			<b>33</b>	
<b>Gruzini</b> (N=1182)	6	19	<b>17</b>	23	35
	<b>25</b>			<b>58</b>	
<b>Ukraińcy</b> (N=979)	6	15	<b>31</b>	20	28
	<b>21</b>			<b>48</b>	

	W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony(a) ze swoich dochodów?				
	Bardzo zadowolony(a)	Raczej zadowolony(a)	Czasem zadowolony(a), czasem nie	Raczej niezadowolony(a)	Bardzo niezadowolony(a)
	w procentach				
<b>Węgrzy</b> (N=977)	2	15	<b>32</b>	27	24
	<b>17</b>			<b>51</b>	
<b>Polacy</b> (N=921)	2	12	<b>31</b>	28	27
	<b>14</b>			<b>55</b>	
<b>Ukraińcy</b> (N=1159)	3	9	<b>10</b>	25	53
	<b>12</b>			<b>78</b>	
<b>Gruzini</b> (N=1259)	1	8	<b>5</b>	16	70
	<b>9</b>			<b>86</b>	